

Elementary Education Online, 2019; 18 (4): pp. 2005-2026.

İlköğretim Online, 2019; 18 (4): s.2005-2026. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>doi: [10.17051/ilkonline.2019.639400](https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.639400)

Birinci Sınıflarda İstenmeyen Davranışların Yaş Farklılıklarına Göre Dağılımı ve Bu Davranışlara Yönelik Öğretmen Tepkileri¹

The Distribution of Misbehaviors in the First Grade According to Age Differences, and Teachers' Responses to Those Behaviors

Ayşegül Avşar Tuncay, Mersin Üniversitesi, aysegulaat@mersin.edu.tr ORCID: 0000-0002-0520-1747

Nuri Barış İnce, Hacettepe Üniversitesi, nbaris.ince@hacettepe.edu.tr ORCID: 0000-0003-4771-9170

Ali Ekber Şahin, Hacettepe Üniversitesi, alisahin@hacettepe.edu.tr ORCID: 0000-0002-3728-9982

Öz. Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı 2012-2013 eğitim-öğretim yılı ile birlikte birinci sınıfta öğrencilerin yaş farklılıklarını arttıran bir uygulama başlatmıştır. Bu karar sonucunda birinci sınıf öğrencileri arasında iki yaşa varan farklılıklar oluşmuştur. Kronolojik olarak gözlenen bu farklılığın zekâ yaşı dikkate alındığında daha geniş olması beklenmektedir. Araştırma geniş yaş farklılıklarının olduğu birinci sınıflarda gözlenen istenmeyen öğrenci davranışlarının yaş gruplarına göre dağılımını ve öğretmenlerin bu davranışlara yönelik tepkilerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Örneklem seçiminde amaçlı örneklem yönteminden aşırı (uç) örnekleme yöntemi seçilmiştir. Araştırma verileri sosyo-ekonomik düzeyi yüksek bir okuldan yapılandırılmış gözlem ve yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilmiş, analiz tekniği olarak içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sürecinde birinci sınıf öğrencilerinin istenmeyen davranışlarının yaş gruplarına göre farklılık gösterdiği ancak öğretmenlerin yaş gruplarını dikkate almadan benzer tepkiler gösterdiği ve küçük yaş gruplarına büyük yaş gruplarından daha fazla tepki gösterdiği yönünde bulgulara rastlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: İstenmeyen davranışlar, yaş farkı, öğretmen tepkisi

Abstract. Turkish Ministry of National Education launched a practice increasing age differences between students in the first grade in 2012-2013 academic year. In consequence, differences of almost two years old occurred between first graders. This difference, which is observed chronologically is expected to be greater on considering mental age. This study aims to determine the distribution of misbehaviors observed in the first grade- where age differences are available- on the basis of age groups and to determine teachers' responses to those behaviors. The study employs case study design- a method of qualitative research. Extreme case sampling method was used as the method of sampling. The research data were collected from a school of high socio-economic level through structured observations and semi-structured interviews. Consequently, it was found that the first graders' misbehaviors differed according to age groups but that teachers responded to those behaviors in similar ways with no regard to age groups and that they responded more to younger students than to older students.

Keywords: Misbehaviors, age difference, teachers' responses

SUMMARY

Introduction: A new system of education raising the duration of compulsory education from 8 years to 12 years and reducing the age of starting school to 5 was launched in Turkey in September 2012. It was apparent that the regulation was made without modifying the school conditions according to age five and without informing elementary school teachers of the features of age five. In addition to that, age differences within the same classroom also makes it difficult for teachers to control students' behaviors. Teachers should also consider individual differences while controlling behaviors (Woolfolk, 1998). Age differences in addition to individual differences also make it impossible for teachers to control students' positive behaviors. In the new classrooms added. Therefore, the problematic behaviors that elementary

¹ Bu çalışma 9. Uluslararası Nitel Araştırmalar Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

school teachers encounter in their classroom in the learning-teaching process should be identified and the solutions they find to the problems should be determined. Based on this idea, this current study aims to identify the distribution of the misbehaviors in the first grade where great age differences occur according to age groups and to determine teachers' responses to the behaviors.

Method: This study employs a qualitative case study design. The data were diversified to attain the validity and reliability in the study. The technique of observation was used to identify the misbehavior in classrooms and to determine the strategies teachers used for those misbehaviors. Teachers were interviewed to confirm the data collected through observations in the research for the study. The research data were collected from two first grades in which age differences were available in a primary school located in Çankaya district of Ankara, in which socio-economic level was high. Extreme case sampling, one of the methods of purposive sampling, was used. Classroom A, one of the classrooms where the research was done, contained 40 students. Of them, 6 were in the age group younger than 69 months old whereas 34 were in the age group 69 months and older. Classroom B, on the other hand, contained 25 students- 2 of whom were in the age group younger than 69 months old and 23 of whom were in the age group 69 months and older. The data collected were divided into themes and codes for analysis. Accordingly, the misbehaviors were coded as behaviors of attracting attention, harming behaviors, noise, failure to focus on the lesson, relations with classmates, strolling and other behaviors.

Results: The findings obtained in this study demonstrated that the most frequently observed misbehaviors in both classrooms regardless of age groups were the behaviors of talking with classmates and making noise. The misbehaviors the most frequently displayed by younger than 69 months old in classroom A were wanting to go to the lavatory and strolling in the classroom without teacher's permission. Teachers' responses to those behaviors included ignoring, reminding the rules indirectly, shouting and verbal warning. The most frequent misbehaviors displayed by 69-month olds and older students in Classroom A were making noise and talking with classmates. Their teacher's responses included verbal warning and emphasizing the desirable behavior. In Classroom B, however, the most frequent misbehaviors displayed by the younger than 69 months students were strolling in the classroom, crying and indifference to lessons. The teacher's responses to those behaviors included verbal warning, ignoring, shouting and making statements isolating those students. The misbehaviors most frequently displayed by 69-month olds and older students in classroom B were talking and making noise. Their teacher's responses to such behaviors included verbal warning, ignoring and emphasizing the desirable behavior. The findings indicated that the misbehaviors and their frequencies differed according to age groups but that teachers' responses were the same regardless of age differences. Again teachers responded to making noise and talking to classmates- the misbehaviors common to the 69-month olds and older students- in the same way. That is to say, they warned the students verbally or emphasizing the desirable behavior. The teacher in classroom A said that he/she responded the most by warning verbally and by reminding the rule. This was a finding inconsistent with the results of observation because he/she was observed to respond most by warning verbally and by ignoring while he/she was observed to respond the least by warning with eye contact and by talking to the students individually. The teacher in classroom B, on the other hand, said that he/she usually shouted at the students for their misbehaviors. It was a finding consistent with the results of observations. Accordingly, the teacher mostly responded to the misbehaviors by ignoring them and by warning the students verbally regardless of their age. The teacher said that he/she usually responded to the younger than 69 months old by shouting at them and that he/she couldn't stand their behaving like a toddler. The most frequent teacher responses included ignoring and verbal warning. They also had responses such as shouting as frequently as warning verbally.

Discussion and Conclusion: The findings obtained in this study demonstrated that younger than 69 months old students were more inclined to display behaviors of strolling in the classroom

than 69 month-old or older students. Besides, younger than 69 months students and students older than that were observed to display talking and making noise very frequently. Research conducted in Turkey revealed that the misbehaviors most frequently encountered in schools were “making noise”, “speaking without permission”, “not listening to classmates” and “refusing to do homework” (Sağlam, Adıgüzel and Güngör, 2008; Akkök, Aşkar and Sucuoğlu, 1995; Türnüklü and Galton, 2001; Sadık and Doğanay, 2007; Sadık, 2002, Yüksel and Ergün, 2005). The most frequent teacher response to misbehaviors was warnings whatever the students’ age was according to the results obtained in this study. Other research studies also obtained similar results and they also found that the most frequent teacher response was “warning students verbally” (Güleç and Alkış, 2003; Sadık, 2003; Kazu, 2007; Sarıtaş, 2006; Uysal, Akbaba Altun and Akgün, 2010; Yılmaz, 2008). It was also found through observations in this study that rewarding and reinforcement had not been used. This was also a finding similar to the ones obtained in other studies (Sadık, 2003; Pala, 2005; Uysal, Akbaba Altun and Akgün, 2010; Ataman, 2003). Directive and constructive teacher behaviors towards younger groups of students could help younger than 69 months old to adapt into the classroom and into their friends more easily. It was found that the distribution of misbehaviors in the first grade, where age differences are available, and teachers’ responses to those behaviors were not studied in the literature; and therefore, it is expected that its contributions will be supported in similar contexts.

GİRİŞ

Zorunlu eğitim kademesi olan ilkokulun temel amacı "ortak vatandaş tipi"ni yetiştirmektir. İlkokulda eğitim görenlerin toplumsal fayda açısından kazandıkları oldukça fazladır. Bundan dolayı dünya genelinde toplumlar eğitimin ilk yıllarına her zaman ayrı önem vermişlerdir (Erdem, 2005). Amacı, bireye bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak olan temel eğitimin, bu yönüyle bireyden toplumun beklentilerine, çağın gereklerine ayak uydurmasını ve gelecek kuşaklara bu birikimi aktarmasını beklemektedir. Bu beklentilere ek olarak geleceğin mesleğine de kişinin hazırlanmasını destekler. Temel eğitim bu gibi özelliklerinden dolayı dünyanın birçok yerinde zorunlu hale getirilmiştir. Zorunlu eğitimin süresi ise; ülkelerin gelişmişlik durumları, nüfus yoğunluğu, toplumdakilerin eğitime katılımı gibi etkenlere bağlı olarak değişiklik göstermektedir (Güven, 2012). Dünya genelindeki temel eğitim uygulamaları genellikle öğrencilerin yaş grupları, fiziksel özelliklerini temel alarak kademelendirilmiştir. Zorunlu eğitime başlama yaşını 6 olarak belirleyen ülkeler (Belçika, Danimarka, Almanya, Kore, Japonya, İrlanda, Estonya, Fransa, İtalya, Avusturya, Romanya, Portekiz, Polonya, Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya gibi...) çoğunluğu oluştururken sayıları 113'tür. Bunu zorunlu eğitime başlama yaşı 7 olan 44 ülke (Bulgaristan, Finlandiya, İsveç gibi...); başlama yaşı 6 yaştan önce olan 38; 5 olan 33; 4 olan 4 ve 3 olan da 1 ülke izlemektedir (UNESCO, 2011).

Ülkemizde de 2012 yılının Eylül ayından itibaren zorunlu eğitimi 8 yıldan 12 yıla çıkaran ve okula başlama yaşını 5'e indiren bir eğitim sistemi uygulanmaya başlamıştır. Kamuoyunda 4+4+4 olarak bilinen kanunla eğitim sisteminde başlayan yeni dönemin iki temel amacından biri toplumun ortalama eğitim süresini yükseltmek, diğeri ise eğitim sisteminin bireylerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerinin gerektirdiği yönlendirmeyi mümkün kılacak şekilde düzenlenmesidir (MEB, 2012). Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayınladığı genelgeye göre, Eylül döneminde 66 ayını tamamlayan tüm çocukların okula kayıtları zorunlu, 60-66 ay arasındaki çocuklar ise velisinin yazılı isteği ile gelişim yönünden hazır olduğunun anlaşılması halinde okula kayıt olabilecektir. Diğer öğrenciler okul öncesi eğitime yönlendirilecektir. Yasa tasarısına göre çocukların ilkokul birinci sınıfa 5 yaşında başlamaları öngörülmektedir.

Okula başlama yaşıyla ilgili yapılan düzenlemeler okula başlamak için en uygun yaşın hangisi olduğu konusunda politikacılar, eğitimciler ve aileler arasında gerçekleşen tartışmaları da beraberinde getirmiştir (Hanly ve diğerleri, 2019). Bazı aileler henüz okula hazır olmadıklarından endişe duydukları için çocuklarının küçük yaşta okula başlamalarını istemezken; özellikle sosyo-ekonomik olarak dezavantajlı olan aileler de çocuklarının bakım

maliyetlerinin azalacağını umarak çocuklarını erken yaşlarda okula başlatmak istemektedir. Eğitimciler ise zorunlu örgün eğitime erken yaşta başlamanın çocuk gelişiminin fiziksel, zihinsel, duygusal ve dilsel boyutlarında sorunlar yaşanabileceğini ve yaş farklılıklarının akademik başarı farkını artıracaklarını vurgulamaktadır. Ancak bazı araştırmacılar da okula küçük yaşta başlayan çocukların aleyhine okulun ilk yıllarında ortaya çıkan akademik başarı farkının zaman içerisinde kapanacağını düşünmektedir. Ayrıca özel gereksinimli çocukların ihtiyaçlarının tanınması ve giderilmesi için okula erken yaşta başlamanın önemli olduğu ifade edilmektedir.

Okula başlama yaşının ne olması gerektiği konusundaki tartışmalarda iki baskın görüş ortaya konmaktadır (Datar ve Gottfried, 2015). Bu görüşlerden bir tanesi daha büyük yaşta çocukların okul dışında daha fazla zaman geçirmelerinden dolayı okula daha hazır olduklarını varsaymaktadır ve çocukların biyolojik olgunlaşmanın getirdiği katkılardan yararlanacakları düşünülmektedir. Diğer bir görüş ise okulun kendisinin çocuğun öğrenmesini ve gelişmesini teşvik etmeye yardımcı olacak yetiştirici ortamlar sağlayabileceğini savunmaktadır. Sosyokültürel perspektife dayanan bu görüşe göre öğretmenler öğrencilerin mevcut seviyelerine uygun programlar geliştirerek öğrencilerle işbirliği yapmalıdır. Bu yaşlarda gelişim tekdüze olmayan bir şekilde seyrederken aynı zamanda çok boyutludur. Okula başlamada yaşa dayalı eşikler oluşturmak yerine çocukların gelişimsel düzeylerine göre müfredatı uyarılmanın daha fazla başarı getireceği düşünülmektedir.

Aynı sınıf içerisinde 2 yaşa varan yaş farkının nasıl sonuçlar verdiği yönünde yapılan ulusal düzeydeki çalışmalar, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin yetersiz olduğu, uyum sorunu yaşadıkları, okuma ve yazma süreçlerinde güçlük yaşadıklarını ortaya koymaktadır (Şahin ve İş Güzel, 2018; Özden, Kılıç ve Aksu, 2014; Peker-Ünal, 2013; Doğan, Demir ve Pınar, 2013; Külekçi, 2013; Boz ve Yıldırım, 2014; Aykaç, Kabaran, Atar ve Bilgin, 2014; Öztürk ve Uysal, 2013; Ünver, Dikbayır ve Yurdakul, 2014; Başar, 2013). Okula başlama yaşı çerçevesinde yapılan uluslararası çalışmaların ise öğrencilerin akademik başarıları üzerinde okula başlama yaşının etkilerinin incelenmesi üzerinde yoğunlaştığı söylenebilir. Bu çalışmaların okul hayatları boyunca öğrencilerin sahip oldukları bilişsel beceri düzeylerindeki farkların ortaya çıkarılması şeklinde gerçekleştiği gibi yetişkinlik dönemine yansımalarının incelendiği boylamsal çalışmalar da söz konusudur. Bunun yanı sıra okula başlama yaşının öğrencilerin sosyal ve davranışsal becerilerinin gelişimi üzerindeki etkilerinin incelendiği çalışmalar literatürde yerini almaya başlamıştır.

Zorunlu örgün eğitime başlamada çocuklar arasında görülen yaş farklılıklarına ilişkin uluslararası literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde Hanly ve meslektaşlarının (2019) Avustralya'da zorunlu örgün eğitime anaokuluyla birlikte başlayan çocukların okula başlama yaşıyla gelişim düzeyleri arasındaki ilişkileri inceledikleri görülmüştür. 2009 ile 2012 yılları arasında okula başlayan çocukların verilerini kullanarak yaptıkları araştırmada okula başlama yaşıyla çocuk gelişiminin fiziksel sağlık, sosyal yeterlilik, duygusal olgunluk, dil/biliş ve iletişim boyutları arasında güçlü ve anlamlı bir ilişki tespit etmişlerdir. Okula başlama yaşında bir ay daha büyük olmanın çocuk gelişiminin beş alanındaki puanlarda yüzde 3'lük bir artışa karşılık geldiğini bulmuşlardır. Araştırmanın gerçekleştirildiği New South Wales (Yeni Güney Galler) eyaletinin yasalarının sağlamış olduğu imkanla örgün eğitimin ilk yılında sınıf içindeki yaş aralıklarının 18 aya kadar çıktığı (4,5-6 yaş arası) ortaya konmuştur. Hatta pek çok sınıfta en küçük ve en büyük öğrenci arasında bir yıldan daha fazla fark bulunmuştur. Araştırma bulguları 2009 ve 2012 arasında okula başlayan çocukların dörtte birinin bir önceki yıldan okula başlamasının ertelendiğini göstermektedir. Ocak ve Temmuz arasında doğan çocuklarının kaydını bir sonraki yıla erteleme hakkı olan ebeveynlerin yarıya yakını çocukların okula başlamasını ertelemiştir. Bu hakkı kullanan çocukların genellikle erkek, annesi Avustralya doğumlu, İngilizceyi anadili olarak konuşan, sosyoekonomik olarak avantajlı ve özel gereksinimli olarak veya diğer sağlık ve gelişimsel gereksinimleri tanınan öğrenciler olduğu ortaya çıkmıştır.

Lubotsky ve Kaestner (2016) yaptıkları araştırmada anaokuluna başladığında daha fazla bilişsel ve bilişsel olmayan becerilere sahip çocukların okulun sonraki yıllarında bu becerilerinin daha fazla gelişip gelişmediğini değerlendirmektedir. Araştırmanın bulguları; anaokuluna başladığında yaşça daha büyük olan çocukların bilişsel (okuma ve matematik test puanları) ve

bilişsel olmayan (öz düzenleme ve dürtü kontrolü gibi sosyo-duygusal özellikler) becerilerine ilişkin ölçümlerinde daha yüksek puanlar aldıklarını; anaokulunda ve birinci sınıfta bu çocukların bilişsel becerilerinin daha hızlı geliştiğini ortaya koymaktadır. Ancak aynı araştırmada birinci sınıftan sonra yaşça küçük olan çocukların aynı sınıfta kendilerinden yaşça büyük olan akranlarının puanlarını yakaladıklarını tespit etmiştir. McEwan ve Shapiro (2008) ise okula başlamayı bir yıl ertelemiş olan Şilili öğrencilerin birinci sınıfı tekrar etme olasılıklarının yüzde iki daha az olduğunu; dördüncü ve sekizinci sınıftaki test puanlarında 0.3 standart sapmadan daha fazla artış olduğunu tespit etmiştir. Dee ve Sievertsen (2016) Danimarkalı çocukların okula başlama yaşlarının zihinsel sağlık (mental health) ölçümleri üzerindeki etkilerini inceledikleri çalışmalarında okula başlamanın bir yıl ertelenmesinin 7 yaşında gözlenen dikkat eksikliği ve hiperaktivite durumlarında ciddi bir azalış olduğunu ortaya koymuştur. Öğrenci başarısıyla bağlantılı olan öz düzenleme ile güçlü ve negatif bir ilişki içerisindeki dikkat eksikliği ve hiperaktivite durumlarındaki bu farkın 11 yaşına kadar korunduğu ortaya çıkmıştır. Datar ve Gottfried (2015) Amerikalı çocuklar arasında anaokuluna bir yıl geç gitmenin ilköğretim dönemi boyunca daha iyi sosyal davranışsal sonuçlarla anlamlı bir ilişki içerisinde olduğunu bulmuştur. Ancak aynı zamanda bu etkilerin ortaokulun sonunda büyük oranda kaybolduğunu da tespit etmişlerdir.

Black, Devereux ve Salvanes (2011) Norveç'teki çocukların verilerini kullanarak okula başlama yaşının etkilerini incelemişlerdir. Araştırmacılar okula daha büyük yaşta başlamanın küçük ve negatif etkileri olduğunu ve Norveçli ailelerin çocuklarının okula başlamalarını ertelemelerini gerektirecek güçlü kanıtlar olmadığını ortaya koymuşlardır. Okula daha büyük yaşta başlayan çocukların 30 yaşına kadar daha az gelir elde ettiklerini ve eğitime devam konusunda okula başlama yaşının küçük bir etkisi olduğunu tespit etmişlerdir. Bu araştırmaya göre okula daha büyük yaşta başlayan erkek çocuklarının 18 yaşına geldiklerinde zihinsel sağlık bakımından zayıf durumda olma olasılıklarının daha düşük olduğu bulunmuştur. Cascio ve Schanzenbach (2016) anaokulunda daha büyük yaşta olan çocukların sınıfta küçük yaşta akranları üzerindeki etkilerini inceledikleri araştırmalarında daha büyük yaşta sınıf arkadaşlarına sahip olmanın eğitimsel çıktıları geliştirdiğini, anaokulundan sonra 8 yıl boyunca test puanlarını ve üniversite sınavlarına girme olasılığını artırdığını tespit etmişlerdir. Buna göre anaokuluna başlamayı ertelemenin diğer çocuklara zarar vermediğini aslında daha yüksek puanlar ve daha iyi davranışlar şeklinde pozitif bir yayılma gösterdiğini ortaya koymuşlardır. Altwicker-Hamori ve Köllö (2012) Macaristan'daki 4. ve 8. sınıf öğrencilerinin verilerini kullanarak standartlaştırılmış test puanları üzerinde okula başlama yaşının etkilerini incelemişlerdir. Okula bir yıl geç başlamanın genellikle çocukların yararına olduğunu bulmuşlardır. Ancak okula geç başlamanın daha güçlü etkilerinin ise düşük eğitim düzeyine sahip ailelerden gelen öğrencilerin üzerinde olduğunu tespit etmişlerdir. Bu çocukların becerilerinin gelişimini sağlayan unsurun diğer örgün eğitim kademelerinden ziyade anaokullarının gösterdiği performans olduğu açıklanmaktadır. Macaristan'da okula başlamayı bir yıl ertelemek anasınıfında okula hazırlık yılını bir kez daha almak anlamına geldiğinden çocukların yeterliliklerini geliştirdiği düşünülmektedir. Araştırmanın bir diğer bulgusu ise okula devam edilen süre boyunca düşük ve yüksek statüdeki ailelerin çocuklarının test puanlarındaki farkın 8. sınıfın sonuna doğru giderek arttığı olmuştur. Birinci sınıfta akademik ve davranışsal boyutlarda problemlere sahip olduğu tanımlanan ve yaş aralıkları 5.3 ile 7.7 arasında değişen öğrencilerin 12. sınıfa geldiklerinde düşük akademik başarı elde etme, okulu terk etme ve özel eğitime yerleştirilme olasılıkları daha yüksektir (Darney, Reinke, Herman, Stormont ve Jalongo, 2013). Duncan ve diğerleri (2007) okula başladıktan sonraki başarının en güçlü yordayıcısının okula başlamadan elde edilen matematik becerileri olduğunu ve okula başlarken sahip olunan sosyoduygusal davranışların okulda elde edilen akademik performanslar üzerinde anlamlı yordayıcılar olmadığını ortaya koymuştur.

Zorunlu örgün eğitimin anasınıfıyla başladığı pek çok ülkeden elde edilen bulgulara genel olarak bakıldığında okula başladığında daha büyük yaşta olan çocukların kendilerinden daha küçük yaşta olan çocuklara göre okulun ilk yıllarında akademik başarılarının daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak okul yaşamının sonraki yıllarında aradaki bu farkın azaldığına ilişkin tespitler yapılmaktadır. Okula akranlarına göre daha erken yaşta başlayan

çocukların sınıf içerisinde kendilerinden yaşça büyük olan arkadaşlarından akademik ve sosyal olarak yararlandıklarını ortaya koyan bazı araştırmaların olduğu görülmektedir. Okula başlama yaşının öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisinin çocukların cinsiyetine, ailelerinin sahip oldukları sosyo-ekonomik statü, etnik kimlik ve dil gibi diğer değişkenlerle birlikte gerçekleştiğini gösteren bulgulara rastlanmaktadır.

2018-2019 eğitim öğretim yılına kadar aynı şekilde devam eden uygulama, araştırma sonuçlarının da etkisiyle Haziran 2019'da 652 Sayılı KHK'de yapılan değişikliklerle TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilerek yasalaşmış, 5 Temmuz 2019'da Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren kanunla 66 ay olan ilkokula başlama yaşı 69 ay olarak yeniden düzenlenmiştir. Mecburi ilköğretim çağı, 6-13 yaş grubundaki çocuklar yerine 6-14 yaş grubundaki çocukları kapsayacaktır. İlkokulların birinci sınıflarına, o yılın 31 Aralık tarihinde 72 ayını dolduran çocukların kaydı yapılacak, ancak çocuğun gelişim durumuna bağlı olarak okula erken başlaması veya kaydın ertelenmesi ile ilgili hususlar yönetmelikle düzenlenecektir. Bu değişiklikten önce yapılan 11 Nisan 2012'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren kanunla, 2012-2013 eğitim öğretim yılında okul koşullarını 5 yaşın gereksinimlerine göre düzenlemeden, sınıf öğretmenlerine 5 yaşındaki çocukların özellikleriyle ilgili bilgilendirme yapılmadan düzenlemeye gidildiği görülmektedir (Güven, 2012). Okul öncesi kurumlarında bir öğretmen ve yardımcısının öğrencilerin sınıf içerisindeki davranışlarında onları kontrol edebilmede zorlandıkları bir uygulamayı sınıf öğretmeninden tek başına yapması beklenmektedir. Böylece öğrencilerin sayısı, okula hazırbulunuşlukları, okula karşı tutumları düşünüldüğünde, öğretmenin sınıf ortamında çok sayıda olayla karşılaşması doğaldır (Brophy, 1988). Çünkü öğretmenler öğrencilere eğitsel hedefleri kazandırmada çaba harcarken sadece eğitim-öğretim etkinlikleriyle değil aynı zamanda onların davranış bozukluklarıyla da uğraşmak durumunda kalabilmektedir (Sadık, 2003). Bu durumla beraber aynı sınıf içinde öğrenciler arasındaki yaş farklılığının olması da öğretmenin öğrenci davranışlarını kontrol etmesini zorlaştırmaktadır. Öğrenci davranışlarının farklılığı farklı yaş gruplarında daha çok hissedilen bir durumdur.

“Öğrencinin her gün okula geç gelmesi, sürekli arkadaşlarını şikâyet etmesi, verilen ödevleri yapmaması, sırasında oturmayıp sınıf içerisinde gezinmesi, sık sık devamsızlık yapması, derste sürekli arkadaşlarıyla konuşması” gibi davranışlar genellikle bütün sınıflarda karşılaşılan problemlidir. Bu davranışlar genellikle bütün öğretmenler tarafından gözlenmekte, en tecrübeli öğretmenler bile sınıflarında bu gibi istenmeyen davranışlarla karşı karşıya kalmaktadır (Yüksel ve Ergün, 2005). Özellikle ilköğretim döneminde istenmeyen öğrenci davranışları önemli bir disiplin sorunu haline gelmekte ve sınıflarda eğitim-öğretim etkinliklerinin uygulanmasında büyük bir problem oluşturmaktadır. Dersin seyrini değiştiren, öğrencilere eğitim hedeflerini kazandırmada akışı zorlaştıran ve engelleyen her davranış, istenmeyen davranıştır (İlgar, 2000). Sınıf ortamında istenmedik davranışlar araştırmacılar tarafından farklı kategorilere ayrılmıştır. Cameron (1998) sınıf ortamında istenmedik davranışları 5 kategoride tanımlamaktadır: saldırgan davranışlar, fiziksel istenmedik davranışlar, öğrencilerin sınıf içinde sosyal olarak uyguladıkları istenmedik davranışlar, meydan okuyucu davranışlar ve öğrencilerin kendilerine yönelik uyguladıkları istenmedik davranışlarıdır (akt; Uysal, Akbaba Altun ve Akgün, 2010). Karşılaşılan bu sorunların çözümünde en büyük sorumluluk sınıf öğretmenlerine aittir. Olumsuz öğrenci davranışlarının çok olduğu sınıf ortamlarında öğrenciler kendilerini daha rahat ve güvende hissedemezler, dikkatlerini derse veremezler ve dolayısıyla eğitim-öğretim amaçları gerçekleştirilemez (Gökçe, 2012). Öğrencilerin öğretim sürecindeki başarısını arttırmada öğretmenin sınıfı yönetmedeki başarısının önemli bir rolü vardır. İstenmeyen davranışların daha az olduğu ve öğrenmenin sınıf yönetmedeki rolünün iyi olduğu sınıflarda, öğrenciler öğretim amaçlarını gerçekleştirir ve bu amaçların gerçekleşmesini engelleyen davranışlar görülmez (Özyürek, 1996).

Öğretmenin sınıf yönetimindeki rolü sınıf içerisinde kurallar belirleyip öğrencilerin katı bir şekilde bu kurallara uymasını beklemek ya da istenmeyen davranışları gerçekleştiren öğrencileri cezalandırmak değil, bir düzen oluşturup sınıfta bunu çalışır hale getirmek ve bunun sürekliliğini sağlamaktır (Gökçe, 2012). Sınıfta disiplini sağlamada genel olarak öğretmenin kullanabileceği iki yaklaşım vardır. Bunlardan birincisi; öğretmenin öğrencileri etkilemesi ve ikna etmesidir. Bu durum, öğrencilerle etkili iletişim kurmayı gerektirir. İkincisi ise öğretmenin

güç kullanarak sınıfta disiplini sağlamaya çalışmasıdır. İkinci yöntem ilk bakışta kolay ve etkili bir yöntem gibi görünse de öğrenciler genel olarak bu yolu kullanan öğretmenlerden hoşlanmazlar. Öğrenciler üzerinde baskıcı, zora dayalı, hükmedici, saldırgan, alaycı, kontrol sağlama yöntemleri etkili olmadığı gibi istenmeyen davranışın yoğunluğunun artmasına da neden olabilir (Şişman, 2011).

Sınıf içinde görülen davranış yoğunluğunun kontrolünü sağlamada pozitif bir sınıf ortamı yaratmak, olumlu davranışları pekiştirmek ve öğrenci motivasyonunu desteklemek sınıf yönetiminin önemli bir ögesidir. Öğretmen bunun kontrolünü sağlarken öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları da göz önünde bulundurmak zorundadır (Woolfolk, 1998). Bireysel farklılıkların yanı sıra yaş farklılığı da eklenen birinci sınıflarda öğretmenlerin öğrencilerin olumlu davranışlarını kontrol etmeleri de olanaksızdır. Kronolojik olarak gözlenen bu farklılığın zekâ yaşı da dikkate alındığında daha geniş olması beklenmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin sınıf içinde öğrenme-öğretme süreçlerini gerçekleştirirken karşılaştıkları problemleri davranışların belirlenmesi ve bu problemlere ürettikleri çözümlerin saptanmasına gereksinim duyulmaktadır. Aynı zamanda özgüven, özsaygı, sabır gibi bilişsel olmayan becerilerin okuma ve yazma gibi bilişsel becerilerin oluşumunda tamamlayıcı önemli bir rolü vardır ve erken yaşlarda edinilen beceriler yaşamın sonraki dönemlerinde edinilecek becerilere temel oluşturmaktadır (Cunha, Heckman, Lochner ve Masterov, 2006). Dolayısıyla okula başlama yaşının öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkilerine odaklanan çalışmaların yoğunluğu dikkate alındığında öğretmenlerin önem verdiği bir konu olan çocukların sosyal ve davranışsal olarak okula hazır olmalarının bir göstergesi olarak değerlendirilebilecek istenmeyen davranışlar bakımından okula başlama yaşının incelendiği bu araştırmanın ulusal ve uluslararası literatüre önemli bir katkı getireceği düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle; bu araştırma geniş yaş farklılıklarının olduğu birinci sınıflarda gözlenen istenmeyen öğrenci davranışlarının yaş gruplarına göre dağılımını ve öğretmenlerin bu davranışlara yönelik tepkilerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda; bu çalışma Türk eğitim sisteminde Milli Eğitim Bakanlığı'nın birinci sınıf öğrencilerinin yaş farklılığını arttıran uygulamasında gözlenen istenmeyen öğrenci davranışlarının yaş gruplarına göre dağılımı ve bu dağılımda oluşan farklılıkları belirlemesi açısından önemlidir.

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel durum çalışması deseni kullanılmıştır. Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinlemesine araştırılmasıdır. Aralarında yaş farklılığı olan birinci sınıf öğrencilerinde gözlenen istenmeyen davranışların dağılımı, öğretmenlerin bu davranışlara yönelik tepkilerini açığa çıkarmak için örnek olay (durum çalışması) yöntemi kullanılmıştır (Yin, 1994). Çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için veri çeşitlenmesine gidilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2011)'e göre; nitel durum çalışmalarında geçerliğin ve güvenilirliğin sağlanmasında kullanılan önemli stratejilerden biri "çeşitleme"dir. Veri çeşitlenmesi, araştırma verilerinin toplanmasında birden fazla veri toplama yönteminin kullanılması ve toplanan verilerin birbirlerini destekleyici ve teyit edici biçimde sunulması olarak tanımlanabilir. Birinci sınıf öğrencilerinin istenmeyen davranışlarını belirlemek ve öğretmenin bu istenmedik davranışlara yönelik kullandığı stratejileri belirlemek amacıyla gözlem tekniği kullanılmıştır. Gözlem sonucunda elde edilen verilerin teyit edilmesi amacıyla öğretmenlerle görüşme yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırma Ankara ilinin Çankaya ilçesinde sosyo-ekonomik gelir düzeyi yüksek bir devlet okulunda gerçekleştirilmiştir. Amaçlı örneklem yönteminden aşırı (uç) örnekleme yöntemi seçilmiştir. Aşırı ve aykırı durumlar normal durumlara göre daha zengin veri kaynağı ortaya koydukları için problemi derinlemesine ve çok boyutlu bir biçimde anlamamıza yardımcı olabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Sosyo-ekonomik düzeyi yüksek bir devlet okulunu seçme nedenini bu davranışların özel okullara oranla daha genellenebilir olabileceği düşüncesiyle açıklanabilir. Yüksel (2005)'e göre, istenmeyen öğrenci davranışları, öğrencilerin yaşları, cinsiyetleri, sosyo-

ekonomik düzeyleri, psikolojik özellikleri gibi pek çok etkenlere bağlı olarak farklı biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Çünkü sınıf içerisinde meydana gelen istenmeyen davranışların çoğu sınıf dışında çocuğun sosyal çevresindeki olaylardan kaynaklanmaktadır. Yüksel ve Ergün (2005) çalışmalarında konuya, işe ya da çalışmaya dikkatini toplayamamak ve verilen bir görevi yarıda bırakmak ya da yerine getirmemek gibi istenmeyen davranışların sosyo-ekonomik durumları üst seviyede olan okullarda anlamlı bir farklılık gösterdiğini bulmuşlardır.

Şehir merkezinde olup devlet okulunda görev yapan öğretmenler hizmet puanları oldukça yüksek olan öğretmenlerdir. Bu öğretmenler deneyim açısından önemli örnekler oluştururlar. Çalışmada tepkileri gözlenen öğretmenler de gelir düzeyi yüksek olan bir devlet okulunda görev yaptıkları için gösterdikleri tepkiler de öğrencilerin istenmeyen davranışlarını önlemede genel bir bakış açısı sunmaktadır. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin sınıflandırılmasında Eylül ayında 69 aylık olma ölçütü kullanılmış, dolayısıyla 69 aydan küçük ve 69 aylık ve daha büyük olmak üzere iki yaş grubu dikkate alınmıştır. Araştırma yapılan sınıflardan A sınıfında; toplamda 40 öğrenci vardır. Bunların 69 aydan küçük yaş grubu olanlar 6 kişi (2 kız, 4 erkek); 69 ay ve 69 aydan daha büyük olan yaş grubundaki çocuklar ise 34 (19 kız, 15 erkek) kişidir. Sınıfta toplamda 21 kız, 19 erkek öğrenci vardır. Sınıfın öğretmeni 36 yıllık öğretmenlik deneyimi olan ve birinci sınıfı altı defa okutmuş deneyimli bir öğretmendir. Araştırma yapılan sınıflardan B sınıfında; toplamda 25 öğrenci vardır. Bunların 69 aydan küçük yaş grubu olanlar 2 kişi (kız); 69 ay ve 69 aydan büyük olan yaş grubundaki çocuklar ise 23 (11 kız, 12 erkek) kişidir. Sınıfta toplamda 13 kız, 12 erkek öğrenci vardır. Sınıfın öğretmeni 30 yıllık öğretmenlik deneyimi olan ve birinci sınıfı 5 defa okutmuş deneyimli bir öğretmendir.

Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri sosyo-ekonomik gelir düzeyi yüksek olan bir ilkokulda yaş farklılıklarının olduğu herhangi iki birinci sınıftan yapılandırılmış gözlem ve yarı yapılandırılmış görüşme teknikleri ile elde edilmektedir. Her bir sınıfta dört ay süresince haftanın bir-üç gününde gözlemlerde bulunulmuş ve toplamda 84 saat gözlem yapılmıştır. Gözlemler günün akışı içerisindeki bütün derslerde gerçekleştirilmiştir. Gözlem sırasında yaş farklılıklarının olduğu birinci sınıf çocuklarının istenmeyen davranışları ve bu davranışlar karşısında öğretmenlerinin uyguladıkları stratejiler kısa ve betimleyici notlar halinde kaydedilmiştir. Öğretmenin kendi görüşlerine dayanan verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan ve uzman görüşü alındıktan sonra uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak öğretmen görüşleri belirlenmiştir. Görüşme formunda;

- Yeni eğitim modeline göre karşılaştıkları sorunlar,
- Birinci sınıf öğrencilerinde görülen istenmeyen davranışlar,
- Yaş farkına göre istenmeyen davranışlar arasındaki farklar,
- İstenmeyen davranışlar hangi dersleri nasıl etkiliyor,
- Öğretmenin bu davranışlarla karşılaştıklarında ne tür davranış tepkileri verdikleri sorulmuştur. Görüşmeler yaklaşık 20-25 dakika sürmüş ve görüşme formuna kaydedilmiştir.

Verilerin Analizi

Gözlem ve görüşme formu aracılığıyla elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmektedir. İçerik analizinde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri kategorilendirerek kavram ve temalar oluşturmak ve bunu okuyucunun anlayacağı şekilde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Daha sonra, Glaser & Strauss (1963) tarafından geliştirilen sürekli karşılaştırma yöntemi kullanılarak azaltılmış veriler arasındaki matrisler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu yöntem ile öncelikle gözlem ve görüşme verileri birbirinden bağımsız olarak kodlamaları yapılmıştır. Verilerin analizi için elde edilen veriler her gözlem için ayrı olmak üzere Microsoft Word programında yazılmıştır. NVivo programına aktarılıp tree ve free nodelar oluşturulmuştur. Araştırmacılar toplamda yazılan 68 sayfa gözlem ve görüşme metinlerini okuyarak yaş farklılığının olduğu birinci sınıftaki öğrencilerin istenmeyen davranışları ve öğretmen tepkilerini temalar çerçevesinde ayrıntılı kodlamalar şeklinde yapmıştır. Buna göre istenmeyen davranışların temaları; dikkat çekme davranışları,

zarar verici davranışları, gürültü, derse odaklanamama, arkadaşlarıyla ilişkileri, gezme-dolaşma ve diğer davranışlardır. Bu kodlara uygun temalar ise; dikkat çekme davranışlarının altında; ağlama ve öğretmenim diyerek seslenme davranışları bulunmaktadır. Zarar verici davranışlar; arkadaşlarına vurma, arkadaşlarını itme, arkadaşlarıyla kavga etme, arkadaşlarının çalışmasına zarar vermedir. Gürültü adı altında; kendi aralarında konuşma ve gürültü çıkarma davranışları bulunmaktadır. Derse odaklanamama teması altındaki kodlar; ders araç-gereç eksikliği, derse karşı ilgisizlik, söylenen işi tamamlamama, dağınık, gelişigüzel çalışma, ders dışı eşyalarla ilgilenmedir. Arkadaşlarıyla ilişkileri kodu altında, arkadaşlarıyla tartışma, arkadaşlarıyla anlaşamama, arkadaşlarıyla paylaşımda bulunmama, arkadaşlarıyla dalga geçme davranışları vardır. Gezme dolaşma davranışları; izinsiz sınıf içinde dolaşma, tuvalete gitme isteği ve kalem açmak için öğretmen masasına gitme davranışlarıdır. Diğer davranışlar ise herhangi bir temaya yerleşemeyen kodlardır, bunlar; öğretmenin sözünü dinlememe, arkadaşını şikâyet etme, ağzında yemek varken konuşma, dolabın/sıranın üzerine çıkma davranışlarıdır. Öğrencilerin istenmeyen davranışlarını içeren tema ve kod listesi Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin istenmeyen davranışlarının kullanıldığı tema ve kod listesi

Konu	Temalar	Kodlar
İstenmeyen davranış	1. Dikkat Çekme	a. Ağlama b. “Öğretmenim” diyerek seslenme
	2. Zarar Verici Davranışlar	a. Arkadaşlarına vurma b. Arkadaşlarını itme c. Arkadaşlarıyla kavga etme d. Arkadaşlarının çalışmasına zarar verme
	3. Gürültü	a. Kendi aralarında konuşma b. Gürültü çıkarma
	4. Derse odaklanamama	a. Ders araç-gereç eksikliği b. Derse karşı ilgisizlik c. Söylenen işi tamamlamama d. Dağınık, gelişigüzel çalışma e. Ders dışı eşyalarla ilgilenme
	5. Arkadaşlarıyla İlişkileri	a. Arkadaşlarıyla tartışma b. Arkadaşlarıyla anlaşamama c. Arkadaşlarıyla paylaşımda bulunmama d. Arkadaşlarıyla dalga geçme
	6. Gezme, Dolaşma	a. İzinsiz sınıf içinde dolaşma b. Tuvalete gitme isteği c. Kalem açmak için öğretmen masasına gitme
	7. Diğer	a. Öğretmenin sözünü dinlememe b. Arkadaşını şikâyet etme c. Ağzında yemek varken konuşma d. Dolabın/sıranın üzerine çıkma

Öğretmenin istenmeyen davranışlara karşı verdiği tepkiler ise; sözlü uyarı, görmezden gelme, bireysel görüşme, istenilen davranışı vurgulama, sus işareti ile uyarma, dışlayıcı ifadeler kullanma, göz teması ile uyarma, öğrenciye küçük düşürücü sözler söyleme, dolaylı yoldan kural hatırlatma, öğrencinin yerini değiştirme, ceza verme, ilgi göstermeme, kızma/ bağırma, tehdit etme, istenmeyen davranışı öğrenciye buldurmadır. Kodlamaların yapılmasının ardından uygun dizin hazırlanarak sayısal analizin de yapılabilmesi için istenmeyen davranışların ve öğretmen tepkilerinin ne çoklukta kullanıldığını gösteren tablo hazırlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

BULGULAR

Bu bölümde, sınıf ortamında yaş farklılığı olan birinci sınıf öğrencilerinin istenmeyen davranışlarının dağılımı ve öğretmen tepkileri ile ilgili gözleme dayalı ve öğretmenle yapılan görüşmeden elde edilen bulgular, eylem ve söylem uyumsuzluğu ve çocukların istenmeyen davranışlarının dağılımı ve öğretmen tepkilerinin alan yazına göre değerlendirilmesi yer almaktadır.

Araştırmaya katılan A ve B sınıfı öğrencilerinin sınıf içinde gösterdikleri istenmeyen davranışların sıklığına göre dağılımları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. A ve B sınıfındaki öğrencilerin istenmeyen davranışlarının sıklığına göre dağılımları

İstenmeyen Davranışlar	A Sınıfı			B Sınıfı		
	69 aydan küçük öğrencilerin frekansı	69 ay ve 69 aydan büyük öğrencilerin frekansı	Toplam frekans	69 aydan küçük öğrencilerin frekansı	69 ay ve 69 aydan büyük öğrencilerin frekansı	Toplam frekans
Ağlama	7	4	11	9	-	9
“Öğretmenim” diyerek seslenme	5	4	9	5	6	11
Arkadaşlarına vurma	2	5	7	-	5	5
Arkadaşlarını itme	3	3	6	-	3	3
Arkadaşlarıyla kavga etme	1	1	2	-	1	1
Arkadaşlarının çalışmasına zarar verme	1	2	3	-	12	12
Kendi aralarında konuşma	10	28	38	8	32	40
Gürültü çıkarma	11	31	44	6	30	36
Ders araç-gereç eksikliği	5	3	8	3	12	15
Derse karşı ilgisizlik	9	6	15	9	5	14
Söylenen işi tamamlamama	4	6	10	2	6	8
Dağınık, gelişigüzel çalışma	-	1	1	-	1	1
Ders dışı eşyalarla ilgilenme	5	3	8	8	11	19
Arkadaşlarıyla tartışma	4	1	5	1	1	2
Arkadaşlarıyla anlaşamama	-	1	1	-	1	1
Arkadaşlarıyla paylaşımında bulunmama	7	11	18	1	6	7
Arkadaşlarıyla dalga geçme	-	1	1	-	1	1
İzinsiz sınıf içinde dolaşma	14	12	26	10	18	28
Tuvalete gitme isteği	15	13	28	8	2	10
Kalem açmak için öğretmen masasına gitme	4	16	20	2	7	9
Öğretmenin sözünü dinlememe	3	1	4	3	3	6
Arkadaşını şikâyet etme	4	4	8	5	15	20
Ağzında yemek varken konuşma	1	1	2	1	3	4
Dolabın/sıranın üzerine çıkma	2	-	2	2	11	13
Toplam	117	158	277	83	192	275

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmacıların gözlemlerine göre A sınıfında gözlenen istenmeyen davranışların dağılımında yaş grubuna bakılmaksızın en sık gözlenen davranışlar;

gürültü çıkarma, kendi aralarında konuşma ve tuvalete gitme isteğidir. En az gözlenen davranışlar; dağınık, gelişigüzel çalışma, arkadaşlarıyla anlaşamama, arkadaşlarıyla dalga geçmedir. Yaş gruplarına ayırmaksızın A sınıfındaki öğrencilerin istenmeyen davranışlarının ortalamasının 6.9 olduğu bulunmuştur. Yaş grubuna göre bakıldığında ise; 69 aydan küçük öğrenci grubunun öğrenci başına düşen istenmeyen davranışlarının ortalamasının 19.5; 69 ay ve 69 aydan büyük öğrenci grubunun istenmeyen davranışlarının ortalamasının 4.6 olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre A sınıfında okula 69 aydan önce başlayan öğrenci grubunun istenmeyen davranışlarının düzeyi sınıf ortalamasına göre iki buçuk kat; 69 ay ve 69 aydan daha büyük öğrencilerin olduğu gruba göre dört kat daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. 69 aydan küçük yaş grubunda yer alan öğrencilerde en sık gözlenen istenmeyen davranışlar; tuvalete gitme isteği ve izinsiz sınıf içinde dolaşmadır. En az gözlenen davranışlar; arkadaşlarıyla kavga etme, arkadaşlarının çalışmasına zarar verme ve ağzında yemek varken konuşmadır. Bunun yanında dağınık, gelişigüzel çalışma, arkadaşlarıyla anlaşamama, arkadaşlarıyla dalga geçme davranışlarını hiç göstermemişlerdir. Yaş grubu 69 ay ve 69 aydan büyük olanların gözlenen istenmeyen davranışlarına bakılacak olunursa; en sık gösterdikleri davranışlar; gürültü çıkarma ve kendi aralarında konuşmadır. En az gösterdikleri davranışlar; arkadaşlarıyla kavga etme, dağınık gelişigüzel çalışma, arkadaşlarıyla tartışma, arkadaşlarıyla anlaşamama, arkadaşlarıyla dalga geçme, öğretmeninin sözünü dinlememe ve ağzında yemek varken konuşmadır. Bununla beraber dolabın/ sıranın üzerine çıkma davranışını göstermedikleri gözlenmiştir.

B sınıfında gözlenen istenmeyen davranışların dağılımında yaş grubuna bakılmaksızın en sık gözlenen davranışlar; kendi aralarında konuşma, gürültü çıkarma ve izinsiz sınıf içinde dolaşmadır. En az gözlenen davranışlar; arkadaşlarıyla kavga etme, dağınık, gelişigüzel çalışma, arkadaşlarıyla anlaşamama ve arkadaşlarıyla dalga geçmedir. Yaş gruplarına ayırmaksızın B sınıfındaki öğrencilerin istenmeyen davranışlarının ortalamasının 11 olduğu bulunmuştur. Yaş grubuna göre bakıldığında ise; 69 aydan küçük öğrenci grubunun öğrenci başına düşen istenmeyen davranışlarının ortalamasının 41.5; 69 ay ve 69 aydan büyük öğrenci grubunun istenmeyen davranışlarının ortalamasının 8.3 olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre B sınıfında okula 69 aydan önce başlayan öğrenci grubunun istenmeyen davranışlarının düzeyi sınıf ortalamasına göre üç buçuk kat; 69 ay ve 69 aydan daha büyük öğrencilerin olduğu gruba göre beş kat daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. 69 aydan küçük yaş grubunda yer alan öğrencilerde en sık gözlenen istenmeyen davranışlar; izinsiz sınıf içinde dolaşma, derse karşı ilgisizlik ve ağlamadır. En az gözlenen davranışlar; arkadaşlarıyla tartışma, arkadaşlarıyla paylaşımında bulunmama ve ağzında yemek varken konuşmadır. Bunun yanında arkadaşlarına vurma, arkadaşlarını itme, arkadaşlarıyla kavga etme, arkadaşlarının çalışmasına zarar verme, dağınık, gelişigüzel çalışma, arkadaşlarıyla anlaşamama ve arkadaşlarıyla dalga geçme davranışlarını hiç göstermemişlerdir. Yaş grubu 69 ay ve 69 aydan büyük olanların gözlenen istenmeyen davranışlarına bakılacak olunursa; en sık gösterdikleri davranışlar; kendi aralarında konuşma ve gürültü çıkarmadır. En az gösterdikleri davranışlar; arkadaşlarıyla kavga etme, dağınık gelişigüzel çalışma, arkadaşlarıyla tartışma, arkadaşlarıyla anlaşamama, arkadaşlarıyla dalga geçmedir. Bununla beraber ağlama davranışını göstermedikleri gözlenmiştir.

Burada en dikkat çekici bulgular arasında her iki sınıfta da yaş grubuna bakılmaksızın en sık gözlenen istenmeyen davranışların; kendi aralarında konuşma ve gürültü çıkarma davranışları olduğu gözlenmektedir. 69 aydan küçük öğrencilerin en sık gösterdikleri istenmeyen davranışları arasında da yine en çok sınıf içerisinde izinsiz dolaşma davranışının olduğu bulunmuştur. Her iki sınıfta da 69 ay ve 69 aydan büyük öğrenciler ise istenmeyen davranışlar arasında en sık gürültü çıkarma ve kendi aralarında konuşma davranışlarını göstermektedir.

Öğrencilerin istenmeyen davranışlarına karşı sınıf öğretmenleri de birtakım tepkiler vermektedir. A ve B sınıfı öğretmenin istenmeyen davranışlara karşı verdiği tepkilerin sıklıkları Tablo 3'te verilmeye çalışılmıştır.

Tablo 3. A ve B sınıfı öğretmen tepkilerinin dağılımı

Tepkiler	A Sınıfı			B Sınıfı		
	69 aydan küçüklere verilen tepkilerin frekansı	69 ay ve büyüklerine verilen tepkilerin frekansı	Toplam frekans	69 aydan küçüklere verilen tepkilerin frekansı	69 ay ve büyüklerine verilen tepkilerin frekansı	Toplam frekans
Sözlü Uyarı	52	74	126	33	78	111
Görmezden Gelme	45	53	98	40	82	122
Bireysel Görüşme	12	21	33	-	6	6
İstenilen Davranışı Vurgulama	15	28	43	18	36	54
Sus İşareti ile Uyarma	19	28	47	-	3	3
Dışlayıcı İfadeler Kullanma	-	-	-	17	30	47
Göz Teması İle Uyarma	4	7	11	-	-	-
Öğrenciyi Küçük Düşürücü Sözler Söyleme	-	-	-	13	26	39
Dolaylı Yoldan Kural Hatırlatma	36	19	55	5	12	17
Öğrencinin Yerini Değiştirme	-	3	3	-	12	12
Ceza Verme	10	22	32	10	23	33
İlgi Göstermeme	4	4	8	9	19	28
Kızma/ Bağırma	28	22	50	32	39	71
Tehdit Etme	-	-	-	7	17	24
İstenmeyen Davranışı Öğrenciye Buldurma	5	7	12	-	-	-
Toplam	230	288	518	184	383	567

Gözlem sonuçlarına göre A sınıfının öğretmeni yaş grubuna ayırmaksızın ortalama sayı olarak 12.9 tepki göstermiştir. 69 aydan küçük olan öğrenci grubuna gösterilen tepkilerin ortalaması 38.3 iken 69 ay ve daha büyük olan öğrenci grubunun ortalaması 8.4'tür. Elde edilen bulgular A sınıfının öğretmeninin okula 69 aydan önce başlayan öğrencilerin olduğu gruba sınıf ortalamasına göre üç kat; yaş grubu 69 ay ve üstü olan öğrencilere göre dört buçuk kat daha fazla tepki gösterdiğini ortaya koymaktadır. A sınıfı öğretmenin sınıfındaki çocukların yaş farklılığına bakılmaksızın istenmeyen davranışlarına karşı en sık verdiği tepkiler; sözlü uyarı ve görmezden gelmedir. En az verdiği tepkiler ise; öğrencinin yerini değiştirme ve ilgi göstermemedir. Dışlayıcı ifadeler kullanma, öğrenciyi küçük düşürücü sözler söyleme ve tehdit etme öğretmenin hiç vermediği tepkiler arasında sayılabilir. Öğretmenin 69 aydan küçük çocuklara en sık verdiği tepkiler; görmezden gelme ve sözlü uyarıdır. En az verdiği tepkiler; göz teması ile uyarma ve ilgi göstermemedir. 69 ay ve 69 aydan büyük çocuklara verdiği tepkiler arasında en sık görüleni sözlü uyarı ve görmezden gelmedir. En az görülen tepkiler ise; ilgi göstermeme ve istenmeyen davranışı öğrenciye buldurmadır.

B sınıfının öğretmeni yaş grubuna ayırmaksızın ortalama sayı olarak 22.6 tepki göstermiştir. 69 aydan küçük olan öğrenci grubuna gösterilen tepkilerin ortalaması 92 iken 69 ay ve daha büyük olan öğrenci grubunun ortalaması 16.6'dır. Elde edilen bulgular B sınıfının öğretmeninin okula 69 aydan önce başlayan öğrencilerin olduğu gruba sınıf ortalamasına göre dört kat; yaş grubu 69 ay ve üstü olan öğrenci grubuna göre beş buçuk kat daha fazla tepki gösterdiğini ortaya koymaktadır. B sınıfı öğretmenin sınıfındaki çocukların yaş farklılığına bakılmaksızın istenmeyen davranışlarına karşı en sık verdiği tepkiler; görmezden gelme ve sözlü uyarıdır. En az verdiği tepkiler ise; bireysel görüşme ve sus işareti ile uyarıdır. Göz teması ile

uyarma ve istenmeyen davranışı öğrenciye buldurma tepkileri öğretmenin hiç vermediği tepkiler arasında sayılabilir. Öğretmenin 69 aydan küçük çocuklara en sık verdiği tepkiler; görmezden gelme, sözlü uyarı ve kızma/bağırma. En az verdiği tepkiler; dolaylı yoldan kural hatırlatma ve tehdit etmedir. 69 ay ve 69 aydan büyük çocuklara verdiği tepkiler arasında en sık görüleni görmezden gelme ve sözlü uyarıdır. En az görülen tepkiler ise; sus işareti ile uyarma ve bireysel görüşmedir.

Tablo 4. *A sınıfındaki 69 aydan küçük öğrencilerin istenmeyen davranışlarına yönelik öğretmen tepkileri*

Davranış Sıklığı	İstenmeyen Davranış	En Sık Öğretmen Tepkisi
15	Tuvalete Gitme İsteği	Görmezden Gelme Dolaylı Yoldan Kural Hatırlatma
14	İzinsiz Sınıf İçinde Dolaşma	Dolaylı Yoldan Kural Hatırlatma Kızma/Bağırma Sözlü Uyarı
11	Gürültü Çıkarma	Sözlü Uyarı İstenilen Davranışı Vurgulama Kızma/Bağırma
10	Kendi Aralarında Konuşma	Sözlü Uyarı Sus İşareti ile Uyarma
9	Derse Karşı İlgisizlik	Görmezden Gelme
7	Arkadaşlarıyla Paylaşımında Bulunmama	Sözlü Uyarı Dolaylı Yoldan Kural Hatırlatma
7	Ağlama	Görmezden Gelme
5	Öğretmenim Diyerek Seslenme	Görmezden Gelme Sus İşareti ile Uyarma
5	Ders Dışı Eşyalarla İlgilenme	Görmezden Gelme İstenmeyen Davranışı Öğrenciye Buldurma
5	Ders Araç-Gereç Eksikliği	Bireysel Görüşme
4	Kalem Açmak için Öğretmen Masasına Gitme	Görmezden Gelme
4	Arkadaşını Şikâyet Etme	Sus İşareti ile Uyarma Göz Teması ile Uyarma
4	Arkadaşlarıyla Tartışma	Bireysel Görüşme Ceza Verme
4	Söylenen İş Tamamlamama	Sözlü Uyarı İlgi Göstermeme İstenilen Davranışı Vurgulama
3	Öğretmenin Sözüne Dinlememe	Sözlü Uyarı Kızma/Bağırma Ceza Verme
3	Arkadaşlarını İtme	Sözlü Uyarı Bireysel Görüşme Ceza Verme

Gözlem süresince her iki sınıfta da öğrencilerin yaş farklılığına bakılmaksızın istenmeyen davranışlarına karşı öğretmenin verdiği tepkilerin aynı olduğu gözlenmiştir. Bunlar; sözlü uyarı ve görmezden gelme tepkileridir. Sözlü uyarı niteliği gösteren tepkiler daha çok çocuğun kurallara uyması için gerekli olan uyarılar niteliğindedir. Görmezden gelme tepkisiyle ise öğretmen istenmeyen davranışları önlemek adına bir önlem almamış ve sorun davranışın

sonucuna odaklanmamıştır. Sorun davranışlar ortaya çıktıktan sonra öğretmenin verdiği tepkilerin büyük bir çoğunluğu sorun davranışı anlık olarak kaldırdığı ancak istenmedik davranışın bir süre sonra yeniden ortaya çıktığı gözlemlenmiştir.

Her iki sınıfta da öğrencilerin yaş farklılığından doğan istenmeyen davranışlarına karşılık sınıf öğretmenlerinin birtakım tepkiler verdikleri gözlemlenmiştir. A sınıfında yer alan 69 aydan küçük öğrencilerin gösterdikleri istenmedik davranışlara karşı sınıf öğretmenlerinin hangi tepkiyi verdikleri Tablo 4'te sunulmaktadır. Tabloya göre A sınıfında 69 aydan küçük öğrencilerin en çok gösterdikleri istenmedik davranışlar tuvalete gitme isteği ve izinsiz sınıf içinde dolaşmadır. Bu davranışlarına karşı sınıf öğretmenlerinin verdiği tepkiler ise görmezden gelme, dolaylı yoldan kural hatırlatma, kızma/bağırma ve sözlü uyarıdır. Aynı öğretmenin 69 ay ve 69 aydan büyük öğrencilerin gösterdikleri istenmedik davranışlara karşı verdikleri tepkileri gösteren Tablo 5 aşağıda verilmektedir.

Tablo 5. A sınıfındaki 69 ay ve büyük öğrencilerin istenmeyen davranışlarına yönelik öğretmen tepkileri

Davranış Sıklığı	İstenmeyen Davranış	En Sık Öğretmen Tepkisi
31	Gürültü Çıkarma	Sözlü Uyarı
28	Kendi Aralarında Konuşma	Sözlü Uyarı İstenilen Davranışı Vurgulama
16	Kalem Açmak için Öğretmen Masasına Gitme	Görmezden Gelme
13	Tuvalete Gitme İsteği	Görmezden Gelme Dolaylı Yoldan Kural Hatırlatma Sus İşareti ile Uyarma
12	İzinsiz Sınıf İçinde Dolaşma	Sözlü Uyarı Kızma/Bağırma Bireysel Görüşme
11	Arkadaşlarıyla Paylaşımında Bulunmama	Görmezden Gelme Sus İşareti ile Uyarma Ceza Verme
6	Söylenen İşi Tamamlamama	Ceza Verme Kızma/Bağırma Dolaylı Yoldan Kural Hatırlatma
6	Derse Karşı İlgisizlik	Görmezden Gelme
5	Arkadaşlarına Vurma	Ceza Verme Bireysel Görüşme
4	Arkadaşını Şikâyet Etme	Kızma/Bağırma Bireysel Görüşme
4	Ağlama	Görmezden Gelme İlgi Göstermeme
4	"Öğretmenim" Diyerek Seslenme	Sus İşareti ile Uyarma Göz Teması İstenmeyen Davranışı Öğrenciye Buldurma
3	Ders Dışı Eşyalarla İlgilenme	Görmezden Gelme Göz Teması
3	Ders Araç-Gereç Eksikliği	Sözlü Uyarı
3	Arkadaşlarını İtme	İstenmeyen Davranışı Öğrenciye Buldurma Öğrencinin Yerini Değiştirme

Tabloya göre A sınıfının 69 ay ve 69 aydan büyük öğrencilerinin en sık gösterdikleri istenmeyen davranışlar gürültü çıkarma ve kendi aralarında konuşmadır. Bu davranışlarına karşı sınıf öğretmenlerinin verdiği tepkiler ise; sözlü uyarı ve istenilen davranışı vurgulamadır. Bulgulara göre; yaş gruplarının istenmeyen davranışlarının ve görülme sıklıklarının farklılaştığı ancak öğretmenin yaş farklılığına bakılmaksızın istenmeyen davranışlara karşılık verdiği tepkilerin aynı olduğu gözlenmektedir. Her iki yaş grubuna da öğretmenin verdiği ortak tepki sözlü uyarıdır. B sınıfında yer alan 69 aydan küçük öğrencilerin gösterdikleri istenmedik davranışlara karşı sınıf öğretmenlerinin hangi tepkiyi verdiklerini gösteren Tablo 6 aşağıda yer almaktadır.

Tablo 6. B Sınıfındaki 69 aydan küçük öğrencilerin istenmeyen davranışlarına yönelik öğretmen tepkiler

Davranış Sıklığı	İstenmeyen Davranış	En Sık Öğretmen Tepkisi
10	İzinsiz Sınıf İçinde Dolaşma	Sözlü Uyarı Görmezden Gelme Kızma/Bağırma
9	Ağlama	Görmezden Gelme Dışlayıcı İfadeler Kullanma
9	Derse Karşı İlgisizlik	Görmezden Gelme Sözlü Uyarı
8	Tuvalete Gitme İsteği	Görmezden Gelme İstenilen Davranışı Vurgulama
8	Kendi Aralarında Konuşma	İstenilen Davranışı Vurgulama Sözlü Uyarı
8	Ders Dışı Eşyalarla İlgilenme	Dışlayıcı İfadeler Kullanma Öğrenciyi Küçük Düşürücü Sözler Söyleme Kızma/Bağırma
6	Gürültü Çıkarma	Sözlü Uyarı Kızma/Bağırma
5	Arkadaşını Şikâyet Etme	Ceza Verme Tehdit Etme
5	Öğretmenim Diyerek Seslenme	Kızma/Bağırma İlgi Göstermeme
3	Öğretmenin Sözüne Dinlememe	Kızma/Bağırma Ceza Verme
3	Ders Araç-Gereç Eksikliği	Öğrenciyi Küçük Düşürücü Sözler Söyleme Dolaylı Yoldan Kural Hatırlatma
2	Kalem Açmak için Öğretmen Masasına Gitme	Görmezden Gelme İstenilen Davranışı Vurgulama İlgi Göstermeme Dolaylı Yoldan Kural Hatırlatma
2	Dolabın/Sıranın Üzerine Çıkma	Görmezden Gelme Öğrenciyi Küçük Düşürücü Sözler Söyleme Ceza Verme
2	Söylenen İş Tamamlamama	İlgi Göstermeme Tehdit Etme

Tabloya göre B sınıfında 69 aydan küçük öğrencilerin en sık gösterdiği istenmeyen davranışların izinsiz sınıf içinde dolaşma, ağlama ve derse karşı ilgisizlik olduğu görülmektedir. Bu davranışlara karşı öğretmenin verdiği tepkiler; sözlü uyarı, görmezden gelme,

kızma/bağırma ve dışlayıcı ifadeler kullanmadır. Bu bulgular da A sınıfının öğretmeninin ortak davranışlara karşı verdiği tepkilerle aynıdır. Her iki öğretmen de izinsiz sınıf içinde dolaşma davranışına karşı sözlü uyarı ve kızma/bağırma tepkilerini vermektedir. B sınıfı öğretmenin 69 ay ve 69 aydan büyük öğrencilerin gösterdikleri istenmedik davranışlara karşı verdiği tepkileri gösteren Tablo 7 aşağıda verilmektedir.

Tablo 7. B sınıfındaki 69 ay ve 69 aydan büyük öğrencilerin istenmeyen davranışlarına yönelik öğretmen tepkileri

Davranış Sıklığı	İstenmeyen Davranış	En Sık Öğretmen Tepkisi
32	Kendi Aralarında Konuşma	Sözlü Uyarı Görmezden Gelme
30	Gürültü Çıkarma	Sözlü Uyarı Görmezden Gelme İstenilen Davranışı Vurgulama
18	İzinsiz Sınıf İçinde Dolaşma	Kızma/Bağırma Dışlayıcı İfadeler Kullanma
15	Arkadaşını Şikâyet Etme	Ceza
12	Ders Araç-Gereç Eksikliği	Dışlayıcı İfadeler Kullanma Öğrenciyi Küçük Düşürücü Sözler Söyleme
12	Arkadaşlarının Çalışmasına Zarar Verme	Kızma/Bağırma Öğrencinin Yerini Değiştirme
11	Dolabın/Sıranın Üzerine Çıkma	Sözlü Uyarı
11	Ders Dışı Eşyalarla İlgilenme	Öğrenciyi Küçük Düşürücü Sözler Söyleme Tehdit Etme
7	Kalem Açmak için Öğretmen Masasına Gitme	Görmezden Gelme İlgi Göstermeme Dolaylı Yoldan Kural Hatırlatma
6	Arkadaşlarıyla Paylaşımında Bulunmama	Bireysel Görüşme İstenilen Davranışı Vurgulama
6	Söylenen İşi Tamamlamama	İlgi Göstermeme Kızma/Bağırma Tehdit Etme
6	“Öğretmenim” Diyerek Seslenme	Görmezden Gelme İlgi Göstermeme
5	Derse Karşı İlgisizlik	Görmezden Gelme Sözlü Uyarı
5	Arkadaşlarına Vurma	Ceza Verme
3	Öğretmenin Sözüne Dinlememe	Kızma/Bağırma Dolaylı Yoldan Kural Hatırlatma
3	Ağzında Yemek Varken Konuşma	Öğrenciyi Küçük Düşürücü Sözler Söyleme Sus İşareti İle Uyarma
3	Arkadaşlarını İtme	Ceza Verme
2	Tuvalete Gitme İsteği	Görmezden Gelme Dolaylı Yoldan Kural Hatırlatma

Tabloya göre B sınıfında 69 ay ve 69 aydan büyük öğrencilerin en sık gösterdikleri istenmeyen davranışlar kendi aralarında konuşma ve gürültü çıkarmadır. Bu davranışlarına karşı sınıf öğretmenlerinin verdiği tepkiler ise; sözlü uyarı, görmezden gelme ve istenilen davranışı vurgulamadır. Bulgulara göre; yaş gruplarının istenmeyen davranışlarının ve görülme sıklıklarının farklılaştığı ancak öğretmenin yaş farklılığına bakılmaksızın istenmeyen davranışlara karşılık verdiği tepkilerin aynı olduğu gözlenmektedir. Aynı şekilde 69 ay ve 69 aydan büyük öğrencilerin ortak davranışı olan gürültü çıkarma ve kendi aralarında konuşma davranışlarına karşı öğretmenlerin verdiği tepkilerin de aynı olduğu gözlenmektedir. Bunlar sözlü uyarı ve istenilen davranışı vurgulama tepkileridir.

Öğretmenlerle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Yeni öğretim modeline göre karşılaşılan sorunlara yönelik bulgular

Öğretmenlerin kendi görüşlerine dayanan veriler, yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara göre; 4+4+4 eğitim modeline göre karşılaştıkları sorunlar hakkında, modelin çok farklı bir uygulama olduğunu, herhangi bir eğitim almadan küçük çocuklarla karşı karşıya kaldıklarını ve bunun onlar için çok büyük sürpriz olduğunu söylemektedirler. Buna göre çocuklarda en sık el-kas kullanma ile ilgili sorunlar ve yönergeye uymama gibi sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. A Sınıfının öğretmeni büyük çocukların küçüklere göre daha çabuk kavrayıp istenileni yapabilirken, küçüklerin yapamayıp tekrar anlatmasını istediklerini söylemiştir. B sınıfının öğretmeni sınıf içinde konuşan 69 ay ve 69 aydan büyük bir öğrenciye şu şekilde dışlayıcı ve öğrenciyi küçük düşürücü ifadelerde bulunmuştur; "Konuşma. Sen de mi 60 aylıksın?".

Genel olarak istenmeyen davranışlara yönelik bulgular

A Sınıfının öğretmeni sınıf genelinde öğrencilerin eşya atma, vurma, tekme atma, gürültü yapma, tuvalete sık sık gitme isteği davranışlarını en çok yaptıklarını belirtmiştir. Bu bulgu gözlem sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Gözlem sırasında öğrencilerin yaş farklılığına bakılmaksızın en sık kendi aralarında konuşma ve gürültü çıkarma davranışını yaptıkları gözlenmiştir. B Sınıfının öğretmeni de öğrencilerinin en çok gürültü yapma, kendi aralarında konuşma, kavga etme davranışlarını yaptıklarını söylemiştir. Bu bulgu da gözlem sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir.

69 aydan küçük öğrencilerle 69 ay ve 69 aydan büyük öğrencilerin davranış farklılıklarına yönelik bulgular

Öğretmenlere yaş farklılıklarının davranışlarında da farklılıklara yol açıp açmadığı sorusu yöneltildiğinde; A sınıfının öğretmeni; küçüklerin yapamadıkları zaman çok ağladıklarını, yönergelere ve kurallara uymada sorun yaşadıklarını, çünkü kural bilincinin henüz gelişmediğini ve her şeyi oyun olarak gördüğünü belirtmiştir. Bunun yanında küçüklerde en çok ağlama, eşya atma, tuvalete gitme, gürültü yapma gibi davranışların belirgin olduğunu fakat eşya atma davranışının azaldığını söylemiştir. Bu bulgu gözlem sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Çünkü gözleme göre de 69 aydan küçük öğrencilerde ağlama, kendi aralarında konuşma, izinsiz sınıf içinde dolaşma ve tuvalete gitme isteği en fazla gözlenen davranışlardır. B sınıfının öğretmeni de sınıfında 2 tane 69 aydan küçük öğrenci bulunduğunu ve onların da annesinden ayrılmak istemediğini, sürekli ağladığını, sınıf içerisinde izinsiz dolaştığını ve ellerinden bebeğini-oyuncağını bırakmadığını, derse karşı ilgilerinin olmadığını söylemiştir. Bu söylemler de gözlem bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. 69 aydan küçük çocukların davranışlarına bakıldığında en sık ağlama, sınıf içerisinde izinsiz dolaşma ve ders dışı eşyalarla ilgilenme davranışları görülmektedir.

Derslere göre davranış değişikliğinin olup olmadığına yönelik bulgular

A sınıfının öğretmeni çocukların genelde uzun süreli kitap takip etme sırasında daha çok istenmeyen davranış sergilediklerini söylemiştir. Buna göre; etkinlik yapılmayan, materyallerle desteklenmeyen derslerde çocukların sıkılıp çok gürültü yaptıklarını belirtmiştir. Bu bulgu da

gözlemle aynı tutarlılıktadır. Çocuklar en sık gürültü çıkarma davranışını sergilemektedirler. B sınıfının öğretmeni de derslerden en çok beden eğitimi sevdiklerini ve sık sık çocukları dışarı oyun oynamaya çıkardığını söylemiştir. Bu bulgu da gözlemle tutarlıdır. Çünkü çocuklar gün içerisinde en az bir ders saatlerini dışarıda oyun oynayarak geçirmektedirler.

Öğretmen tepkilerine yönelik bulgular

A sınıfının öğretmeni çocukların istenmeyen davranışlarına yönelik tepkilerini olumlu örneklerle yaptığını bunlar arasında; sus veya göz teması işaretlerini kullandığını, teke tek konuşma yaptığını, sınıf kurallarını sık sık hatırlattığını, sözlü uyarıda bulunduğunu, fiziksel temas sağladığını söylemiştir. Gözlem sonuçlarına göre öğretmenin sınıftaki çocuklara en sık verdiği tepkiler; sözlü uyarı, görmezden gelme ve dolaylı yoldan kural hatırlatmadır. Bulgular bu noktada tutarlılık göstermektedir. Öğretmenin de belirttiği gibi en sık sözlü uyarı ve kural hatırlatma tepkileri verilmektedir. 69 aydan küçük öğrencilere karşı verdiği tepkilerde biraz daha hoşgörülü olduğunu, onları daha çok sevip öptüğünü çünkü anneden tüm gün uzak kaldıklarında özlediklerini, göz teması sağladığını, birebir ilgilendiğini söylemiştir. Bu bulgu gözlem sonuçlarıyla tutarlı değildir çünkü öğretmen en çok sözlü uyarı ve görmezden gelme tepkilerini verirken; en az göz teması ile uyarma ve bireysel görüşme tepkilerini vermektedir. B sınıfının öğretmeni ise; çocukların istenmedik davranışlarına yönelik sınıf içinde genellikle kızdığını, henüz küçük oldukları için fazla üzerinde durmadığını nasıl olsa kuralları öğreneceklerini, uzun zamandır birinci sınıf okutmadığından dolayı zorlandığını belirtmiştir. Bulgular gözlem sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Öğretmen yaş farklılığına bakılmaksızın en sık görmezden gelme ve sözlü uyarı tepkilerini vermektedir. 69 aydan küçük öğrencilere karşı verdiği tepkilerde genellikle kızdığını, bebek gibi davranmalarına dayanmadığını belirtmiştir. En sık verdiği tepkiler yine görmezden gelme ve sözlü uyarıdır. Fakat kızma/bağırma tepkisini de en az sözlü uyarı kadar fazla vermektedir. Bireysel görüşme, sus işareti ile uyarma, göz teması ile uyarma öğrencinin yerini değiştirme ve istenmeyen davranışı öğrenciyi buldurma tepkilerini hiç vermemektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Alan yazında sınıf yönetimi ile ilgili yaklaşımların çeşitli açılardan incelendiği ve değişik bakış açılarından da yola çıkarak bu yaklaşımların başlıklar altında gruplandırıldığı görülmektedir. Sınıf yönetiminde karşılaşılan kaçınılmaz problemlerden biri de istenmeyen davranışlardır. Bu çalışmanın bulguları doğrultusunda çocuklardan sınıf genelinde 69 aydan küçük olanların sınıf içinde dolaşma gibi istenmeyen davranışları sergilemede 69 ay ve 69 aydan büyüklere göre daha yatkın oldukları anlaşılmaktadır. 69 ay ve 69 aydan büyük öğrencilerin de kendi aralarında konuşma ve gürültü çıkarma davranışlarını çok sık yaptıkları gözlenmiştir. Yapılan çalışmalar Türkiye'deki okullarda en sık karşılaşılan istenmeyen davranışların; "gürültü yapma", "izinsiz konuşma", "arkadaşlarını dinlememe", "verilen ödevleri yapmama" olduğunu ortaya çıkarmaktadır (Sağlam, Adıgüzel ve Güngör, 2008; Akkök, Aşkar ve Sucuoğlu, 1995; Türnüklü ve Galton, 2001; Sadık ve Doğanay, 2007; Sadık, 2002, Yüksel ve Ergün, 2005).

Gözlem yapılan her iki sınıfta da 69 aydan küçük olan öğrenci grubunun istenmeyen davranışlarının ortalaması hem sınıf ortalamasının hem de 69 ay ve daha büyük yaşta olan öğrencilerin olduğu grubun ortalamasının çok üzerinde olduğu gözlenmiştir. Ancak öğretmenlerin istenmeyen davranışlara yönelik verdikleri tepkilerin sözel uyarının ve görmezden gelmenin ötesine pek sık geçmediği görülmüştür. Ulusal Çocuk Sağlığı ve İnsani Kalkınma Enstitüsü Erken Çocukluk Bakımı Araştırma Ağı (National Institute of Child Health and Human Development Early Child Care Research Network) tarafından Amerika'nın 32 eyaletindeki 827 birinci sınıfta sınıf etkinliklerini ve öğrenci-öğretmen etkileşimleri incelenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre en sık gözlemlenen etkinlikler öğretmenlerin yönlendirdiği ve bütün sınıf öğretiminin yapıldığı çalışmalardır. Sınıf ortamında daha fazla öğretimsel ve duygusal destek sağlandığında öğrencilerin akademik etkinliklere katılımı ve akranlarıyla pozitif davranışlar içerisinde olmalarının daha yüksek; öğretmenleriyle negatif davranışlar içerisinde olmaları durumunun daha düşük olduğu ortaya konmuştur.

Öğretmenlerin mesleki deneyimlerinin toplamı ile sınıfta sundukları desteğin derecesinin ilişkisiz olduğu bulunmuştur. Birinci sınıflara öğretim yaparak geçen yılların düşük düzeyde de olsa akademik etkinlikler için ayrılan zamanın daha fazla olması bakımından yordayıcı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışmada ise gözlem yapılan her iki sınıfın öğretmeni de mesleki bakımdan oldukça deneyimli ve birinci sınıflarla öğretim tecrübesi bulunan öğretmenlerdir. Buna rağmen öğrencilerinin istenmeyen davranışlarına yönelik yeterli öğretimsel ve duygusal desteği sağlayamadıkları söylenebilir.

Arens, Morin ve Watermann (2015) Almanya'daki 4. sınıf öğrencilerinin PIRLS verilerini kullanarak disiplin problemleriyle motivasyonun üç boyutu olan yeterlilik algısı, sınav kaygısı ve katılım arasındaki ilişkileri incelemiştir. Araştırmanın bulguları hem sınıf düzeyinde hem de bireysel düzeyde disiplin problemleri ile başarı ve motivasyon arasında doğrudan ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Yüksek düzeyde disiplin problemleriyle nitelendirilen sınıflarda öğrenciler düşük düzeyde başarı, yeterlilik algısı ve katılım ile yüksek düzeyde sınav kaygısı gösterme eğilimindedir. Benzer sonuçlar bireysel olarak yüksek düzeyde disiplin problemleriyle nitelendirilen öğrenciler için de geçerliken sınıftaki disiplin problemleriyle motivasyonun boyutları arasındaki ilişkiye sözel başarının aracılık ettiği tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışmada ise okula 69 aydan küçük yaşta başlayan öğrencilerin akranlarına göre çok daha fazla istenmeyen davranış ortaya koymalarının bir başka nedeni olarak öğrencilerin öğretim faaliyetlerine katılma ve kendilerini bu çalışmalarını gerçekleştirebilecek yeterlilikte algılamada sorunlarla karşılaşabilecekleri düşüncesidir.

Öğrencilerin sınıf içerisinde gösterdikleri istenmeyen davranışlara karşı öğretmen tepkileri de değişkenlik göstermektedir. Bu çalışmada öğretmenlerin davranış biçimi ne olursa olsun sözlü uyarı ve görmezden gelme tepkilerini en çok verdikleri gözlenmiştir. Öğretmenin öğrencilerin davranışlarını yönlendirmedeki rolü, sosyal olarak beklenen istendik davranışları öğrenmesine yardımcı olmaktır. Öğrencinin sınıf içerisindeki istendik davranışlarının görülmesi, onaylanması, pekiştirilmesi kadar; istenmeyen davranışlarının da görmezden gelinmesi, bu davranışların sönmesinin sağlanması gerekmektedir. Öğretmenin istenmeyen davranışa karşı tepkisi öğrencinin davranışının türü ve şiddetine göre kestirilmelidir. Davranış kısa süreliyse görmezden gelme uygun bir teknik olarak kullanılabilir fakat davranış sürekli gerçekleşiyorsa öğretmen alternatif bir davranış değiştirme stratejisine girmelidir (Başar, 2006). Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin yaş grubuna bakılmaksızın verdiği tepkilerin başında sözlü uyarı gelmektedir. Güleç ve Alkış'ın (2003) öğretmenlerin sınıf ortamında kullandıkları davranış değiştirme stratejilerini belirledikleri bir çalışmada, öğretmenlerin uygunsuz davranış gösteren çocuklara en çok sözel uyarı gösterdikleri görülmüştür. Aynı şekilde öğretmenlerin istenmedik davranışlarla baş etme yöntemlerini araştıran Sadık (2003), öğretmenlerin izledikleri yöntemlerin başında sözel uyarının yer aldığını bulmuştur. Aynı şekilde Kuzu (2007) çalışmasında "öğrenciyi sözel olarak uyarma" stratejisini öğretmenlerin "fazla" kullandıklarını; Sarıtaş (2006) istenmeyen davranışları önlemede öğretmenlerin ses vurgusu, tonlama, göz teması, jest ve mimikleri kullandıklarını, Uysal, Akbaba Altun ve Akgün (2010) çalışmalarında öğretmenlerin istenmedik davranışlar karşısında en çok "sözel uyarı", "sözel olmayan uyarı" ve "1. Tip ceza" stratejilerini kullandıkları sonucunu bulmuşlardır. Bu bulgular ile araştırmanın bulguları paralellik göstermektedir. Bunun yanında Yılmaz (2008) bir araştırmasında, öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarının yönetilmesinde en fazla öğrenciye adıyla seslenme şeklindeki stratejiden yararlandıklarını tespit etmiştir. Sözel nitelikli bir tepki olan bu stratejiyi göz teması kurma, dokunma, görmezden gelme el işareti yapma gibi sözel olmayan tepkiler izlemiştir.

Çalışma gözlemlerinde ödül ve pekiştiricilerin kullanılmaması bir diğer önemli sonuçtur. Doğru davranışın çocuğa açık bir şekilde ifade edilip, davranışın sıklığını arttırmada pekiştirici verilmesi önemlidir. Eğer yapılan davranış pekiştirilirse bu davranışın tekrarlanma olasılığı artacaktır (Sadık, 2003). Davranış ödüllendirilirken ödül kişiye değil, yaptığı işe verilmelidir. Örneğin; iyi bir kompozisyon yazan öğrenciye "Sen çok iyi bir öğrencisin" yerine "Yazdığın kompozisyon çok güzel" demek o davranışın ödüllendirilmesi demektir (Pala, 2005). Uysal, Akbaba Altun ve Akgün (2010) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin istenmedik davranışlarda uyarı ve cezayı ilk strateji olarak kullandıkları sonucu bulunmuştur.

Öğretmenlerin kullandıkları stratejiler arasında istenmeyen davranışların cezalandırılması, istenilen davranışların pekiştirilmesinden daha fazla yer almaktadır (Ataman, 2003). Bu da öğretmen-öğrenci arasındaki iletişim problemlerinin ortaya çıkmasında ve istenmeyen davranışların çoğalmasında etkin rol oynamaktadır. Ödül ve pekiştirecin sınıf içerisinde daha çok verilmesi öğrencilerin olumlu davranış geliştirme sürecine etki edecek ve sınıf içi istenmeyen davranışların azalmasına katkı sağlayacaktır. Öğrenciler arasında yaş farkı olan sınıflarda yaşça daha küçük olan öğrencilerin ağlama, tuvalete gitme isteği ve öğretmenin sözünü dinlememe gibi istenmeyen davranışları daha çok gösterdikleri düşünülürse, öğretmenin çocuğun istenilen davranışı yaptığı anda pekiştireci verip bu davranışı olumlu hale getirmeye ve davranışın tekrarlanma olasılığını arttırmaya çalışması gerekmektedir. Böylece öğretmenlerin yaşça daha küçük gruplara karşı biraz daha yönlendirici ve yapıcı olmaları da sınıf içerisinde 69 aydan küçük öğrencilerin sınıfa ve arkadaşlarına daha kolay adapte olmalarını sağlayabilir.

Her iki sınıftan da elde edilen bulgular dikkate alındığında öğretmenlerin 69 aydan küçük olan öğrenci grubuna hem sınıf ortalamasına hem de 69 ay ve daha büyük yaşta öğrenci grubunun ortalamasına göre istenmeyen davranışlara çok daha fazla tepki göstermiştir. Bu durum 69 aydan küçük olan öğrencilerin istenmeyen davranışlarının çok daha fazla olmasının doğal bir sonucu olarak görülebilir. de Ruiter, Poorthuis ve Koomen (2019) öğretmenlerin betimlemelerine dayanarak sınıfta gerçekleşen ve pozitif ve negatif olarak değerlendirilen olaylarda öğretmenlerin duyguları üzerinde etki eden öğrenci davranışlarını incelemiştir. Araştırmacılar erkek öğrencilerin ve göreceli olarak yüksek düzeyde dışa dönük, antisosyal davranış özellikleri olan öğrencilerin pozitif ve negatif olarak değerlendirilen olaylarda daha fazla yer aldıklarını ortaya koymuştur. Öğretmenler sosyal-duygusal ve ilişkisel öğrenci davranışlarını başarı ve motivasyonel davranışlardan daha çok betimlemiştir. Öğrencilerin öğretmenlere yönelik saldırganca ve düşmanca davranışları öğretmenlerin hoşlanma, kızgınlık, kaygı ile kendileri ve öğrencilerine yönelik duygularının en güçlü yordayıcılarıdır. Bu araştırmada 69 aydan küçük yaşta olan öğrenciler sıklıkla sınıf içinde dolaşma ve kendi aralarında konuşma gibi sosyal-duygusal ve ilişkisel davranış boyutlarında istenmeyen davranışlar içerisine girmişlerdir. Ve bu nedenle öğretmenlerinin tepkilerini fazlasıyla harekete geçirmiş olabilirler. İstenmeyen öğrenci davranışı ve öğretmen tepkisi örüntüleri sırasında öğrenciler öğretmenlerinin içine girdikleri ruh halinden de etkilenmiş olabilirler. Öğretmenler genellikle duygularını saklamaya çalışsalar da öğrenciler bu duyguların farkında olmakta ve öğretmenlerin mizah duygusuna sahip oldukları ve öğrencilerine daha çok pozitif davrandıkları sınıflarda daha fazla görev odaklı olmaktadır (Sutton ve Wheatley, 2003). Bu araştırmada ise yaş grubuna ayırmaksızın öğrenciler genellikle sözel uyarı ve görmezden gelme gibi mizah duygusundan ve pozitif davranışlardan uzak tepkilerle karşılaşmışlardır. Bu durum aynı zamanda okula yeni başlayan birinci sınıf öğrencilerinin istenmeyen davranışlarının bir kısır döngü içerisinde tetiklenmesine zemin hazırlamış olabilir. 69 aydan küçük olan öğrencilerle öğretmenleri arasındaki etkileşimin niteliğinin istenmeyen davranışlar bakımından bu derece bozulmasının bir başka nedeni okula daha erken yaşta başlayan çocukların bilişsel beceriler bakımından okula yeterince hazır olmaması olabilir. Öğretmen-öğrenci etkileşimlerinin niteliği birinci sınıf öğrencilerinin kelime ve kavram bilgisiyle pozitif ilişkiliyken, okul öncesinde düşük matematik becerilerine sahip olan öğrenciler yüksek nitelikli öğretmen-öğrenci etkileşimlerinden faydalanmaktadır (Cadima, Leal ve Burchinal, 2010).

Sonuç olarak sınıf, eğitim-öğretimin uygulandığı, uygulama sırasında öğrencilerin sınıf içerisinde öğrenmeleri etkileyen istenmedik davranışları gerçekleştirdikleri bir ortamdır. Birçok sınıf içi ya da sınıf dışı etkenler öğrenciyi istenmeyen davranışı yapmaya sevk etmektedir. Eğitim-öğretimin verimli olması için etkili bir sınıf yönetimine ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda özellikle istenmeyen davranış gösteren öğrencilerle baş etme konusunda iyi bir sınıf yönetimi becerisine sahip olmaları gerekmektedir. İstenmeyen davranışların azaltılmasında öğretmen kadar etkin rol oynayanlar yöneticiler ve ebeveynlerdir. Ortak çaba içerisinde olan öğretmen, yönetici ve aileler olaylara karşı anlayışlı olmalı, ortak kararlar almalı, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını bilmeli ve onları motive etmelidir (Özdayı, 2004).

Bu çalışma yaş farklılıklarının olduğu birinci sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarının neler olduğu ve öğretmenin verdiği tepkilerin yaşa göre dağılımını göstermektedir. Buna göre farklı yaş grubundan öğrencilerle ve öğrencilerin sosyal, akademik gelişmeleriyle ilgili yapılacak çalışmalarla da benzer bağlamda katkının sağlanması beklenmektedir. Özellikle öğrencilerin birbirleriyle olan etkileşimlerinin, davranış örüntülerinin alan yazına katkı getirebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkök, F., Aşkar, P. ve Sucuoğlu, B. (1995). Safe schools require the contributions of everybody: The picture in Turkey. *Thresholds in Education*, 21, 29-33.
- Altwickler-Hámori, S., & Köllö, J. (2012). Whose children gain from starting school later? — Evidence from Hungary. *Educational Research and Evaluation*, 18(5),459–488. <http://dx.doi.org/10.1080/13803611.2012.695142>
- Arens, A. K., Morin, A. J., & Watermann, R. (2015). Relations between classroom disciplinary problems and student motivation: Achievement as a potential mediator?. *Learning and instruction*, 39, 184-193.
- Ataman, A. (2003). Sınıfta iletişimde karşılaşılan davranış problemleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(3), 251–262.
- Aykaç, N., Kabarın, H., Atar, E. ve Bilgin, H. (2014). İlkokul 1. sınıf öğrencilerinin 4+4+4 eğitim sisteminin uygulaması sonucunda yaşadıkları sorunları öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Turkish Studies*. 9(2), 335-348.
- Başar, H. (2006). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başar, M. (2013). 60-66 ay aralığında ilkokula başlayan öğrencilerin kişisel öz bakım ve ilkokuma-yazma becerilerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 8(8), 241-252.
- Black, S. E., Devereux, P. J., & Salvanes, K. G. (2011). Too young to leave the nest? The effects of school starting age. *The Review of Economics and Statistics*, 93(2),455–467. <http://dx.doi.org/10.1162/REST a 00081>
- Boz, T. ve Yıldırım, A. (2014). 4+4+4 eğitim sisteminde birinci sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı zorluklar. *Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 54-65.
- Brophy, J. E. (1988). Educating teachers about managing classrooms and students. *Teaching and Teacher Education*, 4(1), 1-8.
- Cadima, J., Leal, T., & Burchinal, M. (2010). The quality of teacher–student interactions: Associations with first graders' academic and behavioral outcomes. *Journal of School Psychology*, 48(6), 457-482.
- Cameron, R. J. (1998). School discipline in the United Kingdom: promoting classroom behaviour which encourages effective teaching and learning. *Educational and Child Psychology*, 15(1), 120-135.
- Cascio, E., & Schanzenbach, D. W. (2016). First in the class? Age and the Education production function. *Education Finance and Policy*, 11(3), 225–250. <http://dx.doi.org/10.1162/EDFP a 00191>
- Cunha, F., Heckman, J. J., Lochner, L., & Masterov, D. V. (2006). Interpreting the evidence on life cycle skill formation. In E. Hanushek, & F. Welch (Eds.), *Handbook of the economics of education* (pp. 697–812). <http://dx.doi.org/10.3386/w11331>. Amsterdam: North-Holland
- Darney, D., Reinke, W. M., Herman, K. C., Stormont, M., & Ialongo, N. S. (2013). Children with co-occurring academic and behavior problems in first grade: Distal outcomes in twelfth grade. *Journal of School Psychology*, 51(1), 117-128.
- Datar, A., & Gottfried, M. A. (2015). School entry age and children's social-behavioral skills: Evidence from a national longitudinal study of U.S. Kindergartners. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 37(3), 333–353. <http://dx.doi.org/10.3102/0162373714547268>
- de Ruiter, J. A., Poorthuis, A. M. G., & Koomen, H. M Y. (2019). Relevant classroom events for teachers: A study of student characteristics, student behaviors, and associated teacher emotions. *Teaching and Teacher Education*, 86. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2019.102899>
- Dee, T. S., & Sievertsen, H. H. (2015). The gift of time? School starting age and mental health. *NBER Working Papers* 21610. <http://dx.doi.org/10.1017/CBO9781107415324.004>
- Doğan, S., Demir, S. B. ve Pınar, M. A. (2014). 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sisteminin sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 13(2), 503-517.
- Duncan, G. J., Dowsett, C. J., Claessens, A., Magnuson, K., Huston, A. C., Klebanov, P., ... & Japel, C. (2007). School readiness and later achievement. *Developmental Psychology*, 43(6), 1428-1446.
- Erdem, A. R. (2005). İlköğretimimizin gelişimi ve bugün gelinen nokta. *Üniversite ve Toplum Dergisi*. 5(2) (Kapak konusu). <http://www.universite-toplum.org/pdf/240.pdf> adresinden 03.04.2015 tarihinde alınmıştır.
- Glaser, B. G. & Strauss B. G. (1967). *The discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. New York: Aldine De Gruyter.
- Gökçe E. (2012). Sınıf öğretmenlerinin sınıf içinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerinin incelenmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi Akademik*, 1(3), 45-57.
- Güleç, S. ve Alkış, S. (2003). *Öğretmenlerin sınıf ortamında kullandıkları davranış değiştirme stratejileri*. XII. Eğitim Bilimleri Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur. 12-15 Ekim, Antalya.
- Güven, İ. (2012). Eğitimde 4+4+4 ve Fatih Projesi Yasa Tasarısı=Reform mu? *İlköğretim Online*, 11(3), 556-577.

- Hanly, M., Edwards, B., Goldfeld, S., Craven, R. G., Mooney, J., Jorm, L., & Falster, K. (2019). School starting age and child development in a state-wide, population-level cohort of children in their first year of school in New South Wales, Australia. *Early Childhood Research Quarterly*, 48, 325-340. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jecresq.2019.01.008>
- Ilgar, L. (2000). *Eğitim yönetimi, okul yönetimi, sınıf yönetimi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Kazu, H. (2007). Öğretmenlerin sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve değiştirilmesine yönelik stratejileri uygulama durumları. *Milli Eğitim Dergisi*, 175, 57-66.
- Külekçi, E. (2013). 4+4+4 eğitim sistemi kapsamında birleştirilmiş sınıf uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 369-377.
- Lubotsky, D., & Kaestner, R. (2016). Do "Skills Beget Skills"? Evidence of the effect of kindergarten entrance age on the evolution of cognitive and non-cognitive skill gaps in childhood. *Economics of Education Review*, 53, 194-206. <http://dx.doi.org/10.1016/j.econedurev.2016.04.001>
- McEwan, P. J., & Shapiro, J. S. (2008). The benefits of delayed primary school enrollment: Discontinuity estimates using exact birth dates. *The Journal of Human Resources*, 43(1), 1-29. <http://dx.doi.org/10.3368/jhr.43.1>
- MEB.(2012). <http://www.meb.gov.tr/haberler/haberayrinti.asp?ID=9621> adresinden 14.01.2015 tarihinde alınmıştır.
- National Institute of Child Health and Human Development Early Child Care Research Network. (2002). The relation of global first-grade classroom environment to structural classroom features and teacher and student behaviors. *The Elementary School Journal*, 102(5), 367-387.
- Özdayı, N. (2004). *Öğrenci ve öğretmenlerin gözüyle sınıf yönetimi sorunlarına genel bir bakış*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler, Cilt 1, s.375.
- Özden, B, Kılıç, R. ve Aksu, D. (2014). Sınıf öğretmenlerinin 12 yıllık (4+4+4) zorunlu eğitime ilişkin görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4), 181-202.
- Öztürk, E. ve Uysal, K. (2013). İlkokul 1.sınıf öğrencilerinin okuma-yazma süreçlerinin takvim yaşı yönünden karşılaştırılması. *Turkish Studies*, 8(8), 1041-154.
- Özyürek, M. (1996). *Sınıfta davranış yönetimi*, Ankara: Karatepe Yayınları.
- Pala, A. (2005). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemeye dönük disiplin modelleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13, 171-179.
- Peker-Ünal, D. (2013). Sınıf öğretmenlerinin 4+4+4 uygulamasına yönelik görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 324-337.
- Sadık, F. (2002). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içinde karşılaştıkları problem davranışlar. *Öğretmen Dünyası*, 23, 272.
- Sadık, F. (2003). Okul öncesi sınıflarda gözlenen problem davranışlar ve bu davranışlarla baş etmede öğretmenlerin kullandıkları yöntemler. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13, 88-97.
- Sadık, F. ve Doğanay, A. (2007). Sınıf içi istenmeyen davranışlarla ilgili öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin karşılaştırılması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 539-560.
- Sağlam, M., Adıgüzel, A. ve Güngör, Ö. (2008). *İlköğretim okullarında sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışları ve öğretmenlerin bu davranışlarla baş etme yaklaşımları*. International Conference on Educational Sciences. Famagusta, North Cyprus.
- Sarıtaş, M. (2006). Öğretmen adaylarının değerlendirmelerine göre sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını değiştirmek ve düzeltmek amacıyla yararlanılan stratejiler. *Eğitim Fakültesi Dergisi* 19(1), 167-187.
- Sutton, R. E., & Wheatley, K. F. (2003). Teachers' emotions and teaching: A review of the literature and directions for future research. *Educational Psychology Review*, 15(4), 327-358.
- Şahin, A. E. ve İş Güzel, Ç. (2018). Investigation of school readiness and academic development of elementary students firstly enrolled at school with '4+4+4 education regulation' in Turkey, *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 13, 104-127.
- Şişman, M. (2011). Sınıf yönetimi. M. Şişman ve S. Turan (Editör), *Sınıf yönetimi ve disiplin modelleri* içinde (ss. 22-42). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Türnüklü, A., ve Galton, M. (2001). Students' misbehaviours in Turkish and English primary classrooms. *Educational Studies*, 27, 291-305.
- UNESCO (2011). *Global education digest 2011, Comparing education statistics across the world*. Montreal, Canada: Institute for Statistics United Nations Educational Scientific and Cultural Organization.
- Uysal, H., Akbaba Altun, S. ve Akgün, E. (2010). Okulöncesi Öğretmenlerinin Çocukların İstenmeyen Davranışları Karşısında Uyguladıkları Stratejiler. *İlköğretim Online Dergisi*, 9(3), 971-979.
- Ünver, G. B., Dikbayır, A. ve Yurdakul, B. (2014). Kesintili zorunlu eğitim ilkököl birinci sınıf uygulamalarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 23(4), 1647-1664.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, N. (2008). Dersin akışını bozan istenmeyen davranışları yönetme stratejilerinin incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 1-38.
- Yin, R.K. (1994). *Case study research: Design and methods* (2nd ed.) Thousand Oaks, CA: Sage.
- Yüksel, A. (2005). *İlköğretim I. kademe 1., 2. ve 3. sınıflarda istenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin öğretmen gözlem ve görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Yüksel, A. ve Ergün, M. (2005). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışları ve çözüm yolları. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 88(4), 11-16.
- Woolfolk, A. (1998). *Educational psychology*. Boston: Allan and Bacon Inc.